

- ۱- منظور از حقوق متقابل یعنی چه؟ یعنی همان طور که ما حق داریم، پدر و مادر و معلم و همسایگان و دوستان و... نیز حقی بر ما دارند
- ۲- "حق و مسئولیت به منزله ی دو کفه ترازو هستند که باید تعادل آنها حفظ شود" این جمله را با مثال توضیح دهید؟
برای مثال کودکان حق دارند در خانواده از محبت و مراقبت و خوراک و پوشاک مناسب بهره مند شوند و فرزندان نیز وظیفه و مسئولیت دارند که به والدین خود احترام بگذارند و از آنها اطاعت کنند.
- ۳- مسئولیت یعنی چه؟ یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می رود آنها را انجام دهیم.
- ۴- آقای مسعودی ۴۰ سال دارد و پزشک است. او دارای همسر و سه فرزند است و در یک آپارتمان زندگی می کند. به نظر شما او در هر یک از نقش های زیر چه مسئولیت هایی به عهده دارد؟
به عنوان پدر: باید نیازهای خانواده را تأمین کند و...
به عنوان همسر: باید با همسر خود مهربان باشد و...
به عنوان پزشک: باید نسبت به بیماران خود احساس مسئولیت داشته باشد و...
به عنوان فرزند پدر و مادر خود: باید به پدر و مادر خود احترام بگذارد و...
به عنوان همسایه: باید حقوق همسایگان خود را رعایت کند و...
- ۵- ما در برابر چه چیز و چه کسانی مسئول هستیم؟
۱- خداوند متعال ۲- خودم ۳- دیگران (اعضای خانواده - معلمان - همکلاسی ها - اعضای جامعه) ۴- محیط زندگی و عالم آفرینش.
- ۶- خداوند متعال چه نعمت هایی به ما عطا کرده است؟ عقل و فکر و استعداد و توانایی، خانواده، معلم، خوراک و پوشاک
- ۷- وظیفه ما در برابر نعمت های خداوند چیست؟ وظیفه ی ما این است که خداوند را عبادت کنیم، شکر گزار نعمت هایش باشیم و از دستورات او که برای سعادت و خوشبختی ما است پیروی کنیم.
- ۸- شکر گزار بودن نعمت های خداوند به چه معناست؟ شکر گزار بودن یعنی استغاده ی صحیح از نعمت ها، قدر نعمت ها را دانستن و به هدر ندادن آنها.
- ۹- وظیفه ی ما در برابر بدن خود چیست؟ (شما برای حفظ و مراقبت از بدن خود چه اقداماتی انجام می دهید؟) - (با خوردن غذای مناسب و پرهیز از غذاها یا مواد مضر، رعایت بهداشت و نظافت، خواب کافی و ورزش از بدنم مراقبت می کنم. ۲- از بدن خودم در مقابل موقعیت های خطرناک مثل ترقه بازی، عبور از خیابان و جاده با پی احتیاطی محافظت می کنم. ۳- باید تلاش کنم اسلحه های خودم را پنهان کنم و آنها را شکر کنم. ۴- تلاش می کنم با زینتم دروغ نگویم یا غیبت نکنم. ۵- با دست و پایم کار خطا یا گناه انجام ندهم و مراقب اعمال و رفتار خود باشم.
- ۱۰- وظیفه (مسئولیت) ما در برابر اعضای خانواده چیست؟
۱- در کارهای خانه با پدر و مادر همکاری می کنم ۲- وظایف شخصی خودم را بر دوش دیگران نمی گذارم. ۳- از پدر و مادر اطاعت می کنم و به نصیحت هایشان گوش می دهم ۴- به خواهران و برادرانم کمک و از آنها مراقبت می کنم.
- ۱۱- وظیفه (مسئولیت) شما در برابر مدرسه چیست؟
۱- مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت می کنم. ۲- با معلمان و دیگر مسئولان مدرسه با ادب و احترام برخورد می کنم. ۳- به توصیه های معلم گوش می کنم و سعی می کنم درس ها را خوب یاد بگیرم و تکالیفم را به موقع انجام دهم. ۴- با هم کلاسی هایم مهربان هستم و به آنها کمک میکنم. ۵- از اموال عمومی مدرسه که متعلق به همه است محافظت می کنم.
- ۱۲- وظیفه شما در برابر اعضای جامعه چیست؟
۱- در محل زندگی ام طوری رفتار می کنم که همسایگان آزاده نشوند. ۲- برای حفظ امنیت با اهالی محل و مسئولان همکاری می کنم. ۳- من در برابر خون شهیدانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسئول هستم. ۴- من وظیفه دارم به همراه هم وطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنم. ۵- وظیفه دارم از وحدت و استقلال میهن دفاع کنم.
- ۱۳- جلوه های عظمت خداوند چیست؟ آب و خاک و نور و هوا و گیاه و جانوران
- ۱۴- وظیفه ی شما در برابر محیط زندگی و عالم آفرینش چیست؟
۱- باید برای آباد کردن محیط زندگی ام تلاش کنم. ۲- سعی می کنم بهداشت و پاکیزگی را در محیط زندگی ام حفظ کنم، ۳- به محیط زیست آسیب نرسانم و نظم طبیعت را برهم نزنم.

- ما در روابطی که با دیگران برقرار می کنیم دارای ..... هستیم . (حقوق متقابل)
- همان طور که ما حقوقی داریم ، ..... هم هستیم . (مسئول)
- وقتی فردی وظایف و تکالیف خود را خوب انجام می دهد می گویند او فرد ..... است. (مسئولی)
- افراد در نقش های مختلف ، ..... دارند. (مسئولیت های مختلف)

مجموعه سوال و جواب کتاب مطالعات اجتماعی هفتم - متوسطه اول - تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

درس ۳ (چرا به مقررات و قوانین نیاز داریم

- ۱- آیا انسان ها در استفاده از حقوق خود آزادی مطلق و بی قید و شرط دارند؟ چرا؟ با ذکر مثال ؟ خیر- هیچ یک از ما در استفاده از حقوق خود آزادی مطلق و بی قید و شرط نداریم بلکه تا آنجا می توانیم حق خود را اعمال کنیم که مغایر قانون نباشد. برای مثال نمی توانیم در استفاده از حقوق خود قوانین الهی را نادیده بگیریم یا نمی توانیم با اعمال حق خود سبب خسارت و زیان دیگران شویم .
- ۲- به طور کلی قانون و مقررات به چند دلیل بوجود آمده است؟ به دو دلیل (۱- حفظ حقوق افراد ۲- برقراری نظم و امنیت .
- ۳- عدم رعایت قوانین و مقررات در جامعه چه مشکلاتی دارد؟ علاوه بر به هم زدن نظم و امنیت اجتماعی ، موجب پایمال شدن حقوق افراد می شود .

- ۴- به این موقعیت ها توجه کنید و بگویید هر کدام چه پیامدهایی دارد و کدام حقوق نادیده گرفته می شود؟
  - *- فردی زباله های خانه ی خود را در گوشه ی پارکی مقابل محوطه ی بازی کودکان بریزد: پارک آلوده می شود و پوی پدی ایجاد می شود و برای بازی کودکان مشکل ایجاد می شود
  - *- فردی بخواهد خارج از صف افرادی که در نانوایی ایستاده اند ، نان بگیرد : هرج و مرج به وجود می آید و حق نوبت دیگران پایمال می شود .
  - *- فروشنده ای که رایانه ای را فروخته و وقتی مشتری از او برگه خرید (صورتحساب) می خواهد به او نمی دهد : ممکن است باعث کرائفروشی و سوء استفاده شود .
  - *- راننده ای که بدون توجه به علامت عبور ممنوع داخل خیابان یکطرفه می شود و ترافیک به وجود می آورد : مزاحم عبور دیگر وسایل نقلیه می شود و قوانین راهنمایی و رانندگی نادیده گرفته می شود .
  - *- موتور سواری که به علت شلوغی خیابان وارد پیاده رو می شود و از بین مردم عبور می کند : برای عابرین مزاحمت ایجاد می کند .
  - *- شرکت ساختمانی که قرار است سالن ورزشی برای مردم بسازد ، اما مقررات ساختمان سازی و مصالح مناسب را به کار نبرد : ساختمان ریزش می کند و خطرات جانی برای شهروندان به همراه دارد .
- ۵- یک مکان یا گروه اجتماعی را انتخاب کنید . جدولی دو ستونی رسم کنید که در آن مقررات مربوط به آن مکان را در یک ستون و کارکرد آن در ستون مقابل نوشته شود :

مکان	مقررات	کارکرد
پمپ بنزین	ورود با صف	نظم و احترام به حقوق دیگران
مسجد	در آوردن کفش ها و قرار دادن آن ها در جا کفشی	احترام به مکان های مذهبی و رعایت بهداشت و نظم
کتابخانه	رعایت سکوت هنگام مطالعه	احترام به حقوق دیگران و ایجاد آرامش
پارک	نریختن زباله در پارک و نچیدن گل های پارک	حفظ پاکیزگی محیط زیست و جلوگیری از ایجاد بیماری

- یکی از مهم ترین علل پدید آمدن مقررات و قوانین در جامعه ..... و ..... بوده است . (برقراری نظم - حفظ حقوق افراد)
- ایجاد نظم و امنیت و جلوگیری از هرج و مرج نوعی احترام به ..... است . (حقوق دیگران)

